

LEGENDÁRNÍ ROMÁN POPRVÉ V ÚPLNÉM ZNĚNÍ

**MILOSLAV
ŠVANDRLÍK**

ČERNÍ BARONÍ

ANEBO VÁLČILI JSME ZA ČEPIČKY

ČERNÍ BARONI

ANEB VÁLČILI JSME ZA ČEPIČKY

**MILOSLAV
ŠVANDRLÍK**

**NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA**

© Miloslav Švandrlík, 2007, 2010, 2016, 2026
Illustrations © Jiří Winter-Neprakta, 2007, 2010, 2016, 2026
Cover art © Lukáš Tuma, 2026
Czech edition © Nakladatelství Epocha, Praha 2007, 2010, 2016, 2026

ISBN 978-80-278-0280-7 (print)

ISBN 978-80-278-1667-5 (ePub)

ISBN 978-80-278-1668-2 (mobi)

ISBN 978-80-278-1669-9 (pdf)

Motto

*„Keď bude vojna,
nastúpíte v prilbách do reky
a bojové jednotky
poidú cez vás
ako cez most!“*

Poručík Čaliga

Kapitola první

ZELENÁ HORA

(1)

Teprve vojna dělá z lidí chlapy! Asistent režie Kefalín stojí nahý pod ledovou sprchou a třese se zimou. Je to však nutné, neboť imperialisté číhají na hranicích! Hotovo – další! Asistent režie Kefalín, černovlasý mladík s tupozrakým levým okem a silným platfusem, přijímá ranec vojenských svršků. Povzbuzován ječivým hlasem svobodníka se navléká do uniformy.

„Chlape, vy v tom vypadáte jako ponocnej,“ piští svobodník, „čím jste v civilu?“

„Asistent režie,“ zajektá zuby Kefalín.

„To je něco jako profesor, že jo?“ zaraduje se svobodník. „Z toho vás, chlape, dostaneme. Dáte si dvě stě metrů plížení, pár klencáků do kaluže a bude po inteligenci!“ Svobodník se spokojeně usmívá a chlubí se svými výchovnými úspěchy. „To sem přišel jeden,“ říká, „kteřej byl docent. Tak jsem ho zahnal kopat latrínu a řek jsem mu: Když seš docent, budeš makat na dvě stě procent! To je dobrý, co? Nebo tu byl farář. V civilu se flákal, chlatal mešní víno, tak jsem ho trochu protáh po poli. Měl, holomek, štěstí, že dostal zánět slepého střeva a vodvezli ho do nemocnice!“

„To je znamenité,“ žasl Kefalín, „vás se tady určitě každý bojí.“ Svobodník je polichocen. „Vojna není kojná,“ zabručí, „a kdo seká latinu, má se u mne dobře.“

Přichází podmračený desátník. „Svobodník Halík – k veliteli roty!“ zarve. Svobodník srazí kufry a příkladným tempem odkvačí.

„Kecal, že jo?“ zeptá se desátník nováčků. „To je největší vůl u praporu. Teda z poddůstojníků. Dejte si, kluci, na toho kretěna pozor, ten už několika maníkům uplet prokurátora. Sám chtěl bejt lampasákem, ale nevzali ho pro křivý nohy.“

Desátníkův zrak utkví na Kefalínovi.

„No nazdar,“ vzdychne, „ty taky, člověče, nemáš figuru do uniformy. To je zlý, to je moc zlý.“

„To už mi naznačil ten frajtr,“ řekne Kefalín, „a rovněž se mu nezamlouvalo, že jsem v civilu asistent režie.“

„Já jsem chemik,“ představí se desátník, „a při jednom pokusu s třeskavinami jsem přišel o dva prsty a boltec. Říkal jsem si, že mě aspoň neodvedou na vojnu. No a vidíš – odvedli! Dokonce ze mne udělali kaprála!“

Do řeči vpadne holohlavý, silně šilhající mladík. „Soudruhu desátníku, já šilhám a mám regma v ramenu,“ pochlubil se.

„Pánbu tě potěš,“ ušklíbne se desátník. „Na svý léta toho máš akorát!“

„Ale já nemohu střílet!“ triumfuje šilhavec.

„Tady se taky nestřílí,“ řekne desátník. „Jo, manšafte, vám asi ještě neřekli, k jakýmu veleváženému útvaru jste narukovali. Tak tedy dávejte bacha! Právě jste vstoupili mezi černý barony nebo též pétépáky,“ a rozhlíží se, jaký to udělalo dojem.

„To není možné!“ zaúpěl vychrtlý obrylený blondák. „Já jsem redaktor závodního časopisu Rudá vatra – Dušan Jasánek! Pétépáci jsou přece politicky nespolehliví!“

„U nás jsou jednak politicky nespolehliví,“ ochotně vysvětloval desátník, „ale na druhé straně i spolehliví, kterým by činilo potíže vládnout se zbraní. Tak se tu v jedný rotě sejdou lupiči, kulaci, amnestovaní diverzanti a špióni s platfusákama, obrejlenejma, polohluchejma nebo postiženejma padoucníci. No a samozřejmě, je tu taky spousta farářů. Bez duchovenstva bysme snad ani nemohli existovat.“

Dušan Jasánek se zamyslel. A ihned dospěl k názoru, že tu je vlastně v bojové linii. Na přední výspě! Bude politicky působit a nedopustí, aby se neduživí vojáci stali obětí klerikálů. Neboť tam, kde se ostražitě nebdí, roztahuje své černé paráty nepřátelská ideologie.

Vtom se vrátil svobodník Halík.

„Všechno na světnice!“ zapíštěl. „Žádné flákání ve skladišti se netrpí! Vojna není kojná a armáda není holubník! Jedu, jedu, jedu!“

(2)

Slavný a pověstmi opředený zámek na Zelené Hoře u Nepomuku byl proměněn v půvabná kasárna. V místnosti, kde byl kdysi nalezen Lindův falzifikát *Libušin soud*, chlemtali nováčci za dozoru svobodníka Halíka segedínský guláš.

„Baštím a nebavím se,“ kvičel svobodník a loupal kolem sebe očima.

Dušan Jasánek se naklonil ke Kefalínovi a řekl: „Zde byl nalezen Rukopis zelenohorský. Česká buržoazie se chtěla vyrovnat buržoazii německé, a proto se dopustila podvodu. Proletáři s tím ovšem nesouhlasili.“

„Po tom guláši se asi pobliju,“ odvětil Kefalín.

„Nekecám a cpu se!“ vřískl svobodník: „Jestli si někdo myslí, že je v hotelu, tak ať si to nemyslí! Za pět minut je nástup!“

„Buržoazie se vždycky snažila podvádět dělníky,“ zašeptal Jasánek, „což se jí dařilo za vydatné podpory sociální demokracie. Sociálfašistické bojůvky byly vždy hlavním nebezpečím.“

„Kdo to hodil ten knedlík?“ pištěl svobodník. „Nechám vás zavřít, až zčernáte. Tady jste na vojně, milánkové. Já s vámi zatočím!“

A jelikož vrhač knedlíků nejevila ochotu přiznat se ke svému hanebnému činu, zapískal Halík nástup.

První rota pomocného technického praporu (neboť o tu nyní jde) naklusala do prostorné místnosti, jejíž stěny byly pomalovány husitskými vojsky s cepy a sudlicemi. Autorem byl patrně nedoučený malíř pokojů.

Před dosud přežvykující rotu předstoupil poručík Hamáček a pravil: „Soudruzí vojíni! Teď je každý z vás voják a voják musí být co? Voják musí být zdravý! Jedině zdravý voják odolá nepříteli! Proto nyní dostanete co? Proto nyní dostanete injekci! Doufám, že mi tu nikdo nebude omdlívat a nebude tak neuvědomělý, aby dostal horečku! To by byl padavka a padavkové nemám rád. Tak tedy svléknout do půli těla a jde se na věc!“

Nováčci se nepříteliš ochotně svlékali a za pobízení svobodníka Halíka předstupovali před dva podmračené lapiduchy. První jim pomazal hrud' jakýmsi hnědým neřádem a druhý jim vetknul nad pravou prsní bradavku injekční stříkačku. Nebylo to nic příjemného, ale málokdo v této konstelaci něco příjemného očekával. Vojíni bledli, zavírali oči, zatínali zuby a snažili se tento kus života těžkého přijmout, jak se na obránce vlasti sluší. Až na jednoho.

Když se dostalo na Jasánka, zkřížil redaktor ruce na prsou a hystericky zaštkal: „Ne! Ne! Mne nebodejte! Mne nesmíte bodat!“

„Jak se jmenujete?“ zahřměl poručík Hamáček.

„Jasánek,“ vzlykl nešťastník.

„Víte, Jasánek, že to je vzpoura?“ řval velitel.

To zapůsobilo. „Ne, ne,“ bolestně šeptal redaktor, „já jsem choulostivý na prsa.“

„Už jste viděli takové číslo!“ zeptal se poručík a rozhlédl se po polonahých vojínech. „Prej je choulostivý na prsa!“

„My mu to můžem klidně vrazit do zadnice,“ řekl jeden z lapiduchů, „to je dovolené.“

„Tak, Jasánek, svléknout kalhoty!“ vyzval redaktora poručík. „A žádné odmlouvání!“ Několik vteřin nato se dostalo Dušanu Jasánkovi první výsady v jeho vojenském životě. Byl bodnut jinam než ostatní.

Zaúpěl a klesl k zemi. Ve stavu hlubokého bezvědomí byl dopraven na ošetrovnu.

Když se jakž takž vzpamatoval, vyžádal si papír a tužku. Krátce poté vznikla báseň, otištěná za několik dní v okruhovém vojenském časopise *Rudá zástava*.

*Spi, děťátko kučeravé,
spánkem bez přeryvu.
Zadržíme vrahy dravé
holdující pivu,
ty, co hledí přes hranici
s rozšklebenou tváří.
Jak hráz jsme tu všici, všici
v lednu jako v září.
Hněv z našeho oka sálá,
srdce teple bije.
Píšem, pevní jako skála,
knihu historie.*

(3)

Absolutním vládcem Zelené Hory byl major Haluška, zvaný Terazky. Vysoký, štíhlý, s unylým pohledem, avšak nad jiné obávaný. Nikdo nevěděl přesně, jaké byl národnosti. Snad Rusín, možná i Avar. Mluvil jazykem vzdáleně připomínajícím slovenštinu. V mládí býval dřevorubcem, ale sekyru brzy zaměnil za pušku, vstoupiv do armády Slovenského štátu. Bojoval proti Rusům, byl raněn a dostal řád. Ve čtyřiačtyřicátém roce se přidal k slovenskému povstání, byl raněn a dostal další řád. Po skončení války se pracně naučil číst, což mu spolu s tím, že zvolil správnou linii, umožnilo stát se důstojníkem. Po několika průsvizích u bojových jednotek byl převelen k pětépákům.

„Čo bolo, bolo,“ bylo jeho nejoblíbenější přísloví. „Terazky som majorom!“

Jeho nástup na Zelenou Horu byl velkolepý.

„Na čo také veľké stromy?“ ukázal na několik stoletých cedrů, chráněných památkovým úřadem. „Popílit! Všetky popílit!“

Sám dohlížel na jejich kácení. „To je robota?“ křičel. „Klofetě do toho ako vrana do houna!“ Vytrhl jednomu vojínovi sekyru a připomněl si své dřevorubecké mládí. Šlo mu to znamenitě a mnozí z přihlížejících pak o něm nikoliv bez jistého respektu tvrdili, že by se jako jeden z mála důstojníků uživil i v civilu. Leč Terazky to neměl v úmyslu.

Po skácení cedrů vstoupil na nádvoří, kde ho upoutala krásná barokní kašna.

„Čo je to?“ zeptal se dychtivě nadporučíka, který ho doprovázel.

„Kašna,“ dostalo se mu odpovědi.

„Kášňa?“ podivil se. „Na čo je vojaku treba kášňa? Ja som bol dobrý vojak a nikedy som kášně nepotreboval! Vziť krompač a kášně rozbourovat!“

Rozkaz byl splněn.

Major Haluška vstoupil do zámecké kaple.

„Ajajaj, kostěl!“ zaradoval se. „Som veľa rád, že zdě je tiež kostěl! To bude skladisko pre šeucov aj krajčírov! Len tým anjelám je treba urážat hlavy!“

Rovněž tento rozkaz byl splněn.

Teprve potom vešel velitel do samotného zámku, který měl z rozkazu ministra národní obrany Alexeje Čepičky sloužit jako kasárna.

Zde se nelíbil majoru Haluškoví nábytek.

„Som ja volajaká baronesa, aby som sedzel za takým stolikom!“ ukázal na šachový stolek. „S všetkým týmto buržoáznym svinstvom do krbu!“

„Ale,“ odvážil se namítnout nadporučík, „to snad je škoda!“

„Škóda?“ podivil se major. „Aká škoda? Pracujúci ľud zúčtuje s vykorisťovateľskými stolíkmi a nikto mu v tem nemóže zabrániť! Súdruh nadporučík, splňte rozkaz!“

Během několika dní byl zámek vyklizen. Nákladní auta sem vozila těžký dubový nábytek, postele a slamníky.

Ještě jednou si major Haluška zaúřadoval. Poručil zabít fresky na stěnách. „Na čo má vojak kúkat na také ženské?“ ukázal na jakousi šlechtičnu. „Zoženťe maliára a hovortě mu, aby namaloval pokrokové tradície!“

Malíř si dal záležet a stvořil báječně senilního Žižku s palcátem. Major se zahleděl na slavného vojevůdce. „Prečo jstě, súdruh vojín, namalovali súdruha Žižku s takýmto klacíkom!“ osopil se na tvůrce. „To něbol kapelník lebo šafár! Dajťe mu do tej ruky ľahký gulomet!“

„V té době, soudruhu majore, kulometry nebyly,“ bránil se vojín.

„V aké době?“ nechápal major.

„V patnáctém století,“ šeptal malíř.

„Čo bolo, to bolo,“ řekl major Haluška. „Terazky som majorem!“

(4)

Major Haluška velel pomocnému technickému praporu již třetí rok. I stupidní důstojníci sloužící pod ním se třásli před jeho rozmary a svéráznými rozkazy.

Ale hlavní bylo, že první pomocný technický prapor byl nahoře dobře zapsán. Každý rok narukovalo do Nepomuku kolem patnácti

set nováčků, kteří se zde podrobili čtrnáctidennímu výcviku, a pak byli posláni na různá pracoviště v jižních či západních Čechách. A že plnili plán i ti největší chcípáci, to byla zásluha tvrdého režimu majora Halušky a důstojníků, kteří zde většinou rovněž pykali za své předchozí chyby.

Také nyní, kdy se na Zelené Hoře hemžilo půldruhého tisíce nově narukovaných bažantů, prověřoval Terazky práci svých podřízených. Poslouchal, jestli svobodníci řvou dostatečně silně, nakukoval do záchodů, lesknou-li se dlaždice jako zrcadlo, a naháněl strach, kamkoliv vkročil.

Vojíni prožívali krušné chvíle. Jen málokterý přestupek ušel slídivému zraku důstojníků. A jestli přece, byli tu poddůstojníci. A konečně ani ten, kdo obelstil známou metlu armády, nebyl si jist, kdy se před ním objeví sám veliký major Haluška.

„Súduh vojín, čo robíte u teho baráku!“ protne náhle ostrý hlas říjnové odpoledne.

„Soudruhu majore, vojín Mařinec! Provádím močení.“

„Terazky máte cvičit! Prečo nejstě u své jednotky?“

„Mám prosím neurovegetativní distonii většího stupně se sklonem k občasné glykosurii. Diabetus melitus neprokázán,“ vychrlil vojín Mařinec perfektně svůj chorobopis.

„Dobre. Akou rečí stě hovorili?“

„Latinsky.“

„Americky něznátě?“

„Ne, prosím.“

„To je dobre! Kebystě znali americky, zatvoril bysom vás, až bystě boli černý! Vietě, že Amerikáni sú imperialisti?“

„Vím, soudruhu majore!“

„Stě uvedomelý. Vojak ma byť uvedomelý a oholený! A pretože vietě cudzú reč, budete robít pisára! Chodťte so mnou!“

Tak se stal vojín Mařinec, v civilu cukrář, písařem.

Krátce poté zamířil major Haluška na ošetrovnu. Jestli něco nenáviděl opravdu z hloubi duše, pak to byla ošetrovna.

„Voják něpotrebuje ošetrovni,“ tvrdil. „Jeho ošetrovna je v zákope! Len kedy som strelený, potrebujem lekára. Inakšie nie!“

Nesmírně ho mrzelo, že mu rády nedovolují marodku zrušit. Proto alespoň několikrát denně slídil, jestli nemocní nesimulují a opravdu

leží. Tentokrát prudce vrazil na ošetřovnu a spatřil vojína sedícího na lůžku a cosi píšícího.

„Prečo neležíte?“ vybafl na něho.

„Píši báseň,“ vykoktal vojín. „Do Obrany lidu.“

„Známe takých básníkov-simulantov!“ řekl Terazky. „Ked' môžece písať, môžece i cvičiť!“

„Mám horečku,“ šeptal Jasánek. „Třicet osm stupňů.“

„Tridcat vosem?“ mávl opovržlivě rukou major. „Ja na frontě som mal dvadsat sedem, a išiel som na zteč! Vietě, čo je taká zteč! Automaty, gulomety, urá! Bili sme bolševikov, eh, čo hovorim, fašistov, a na to, či máme horúčku, sme nekúkali! Rozumietě?“

„Ano,“ řekl Jasánek.

„A terazky,“ houkl na něj major, „lehnút, ani sa nehnút!“

Kapitola druhá

BOJOVÝ VÝCVIK

(1)

Velitel první roty, brunátný poručík Hamáček, řval jako tur, ale nijak zvlášť ho to netěšilo. Neboť materiál, na který s netajeným odporem zíral, patřil podle jeho názoru částečně do špitálu, částečně do kriminálu.

„Jak z tohotohle mám udělat vojáky?!“ ptal se sám sebe a znechuceně sledoval nemotorné pohyby vyděšených vojáků. Točili se na všechny strany bojácně mhouříce oči, jako by se obávali, že je vřeštící svobodníci začnou fackovat.

„Pravó bok! Čelém vzad!“ pískl svobodník Halík, který cvičil to nejznamenitější družstvo. Exemplářem číslo jedna tady byl voják Čilpan. Hubený, slepý jako patrona, s jednou nohou kratší a dočista slabomyslný. Na vojnu ho vzali proto, že jeho otec byl známý kapitalista a syn musel být potrestán za vydrídušství svého otce. Voják Čilpan absolutně nic nechápal, pouze vyjeveně zíral do neznáma a občas zahýkal shluk samohlásek či souhlásek, v nichž se nikdo nevyznal. Snad ani netušil, že jeho otec byl hnusný vykořisťovatel, za jehož hříchy byl povolán trpět.

I další členové Halíkova družstva stáli za to. Zavilý kulak Vata vážící 135 kilogramů, doktor práv Macháček trpící chronickým nezájmem o cokoli, nahluchlý inženýr Vampera, zloděj automobilů Ciml, akademický malíř Vločka, voják Služka trpící padoucníci, asistent režie Kefalín a redaktor *Rudé vetry* Jasánek, který byl právě propuštěn z ošetrovny.

„Jeden po druhém se hlase!“ vyzval je svobodník. „Rychle!“

„Vata,“ zachrochtal kulak nevrle.

„Vata!“ vykřikl Halík posměšně. „A to má stačit? Generál Vata, nebo nadporučík Vata? On si řekne Vata! Tak se opravte, chlape!“

„Josef Vata,“ řekl klidně kulak.

„Další!“ zahulákal svobodník. „Ukažte mu, jak se má vojín správně hlásit! Třeba vy!“

„Poslušně hlásím, že jsem vojín Kefalín,“ řekl pomalu asistent režie.

„Jaké poslušně hlásím?“ nadsakoval frajtr. „Narukoval jste do lidově demokratické armády, rozumíte? Jestli nerozumíte, tak vám udělám takovou vojnu, že budete plakat jako v krematoriu! Švejku jeden! Další! Bude to?“

„Aaaa... oh... jajaja,“ zaševalil vojín Čilpan.

„Cože?“

„Búú... kak – – – ááá,“ pravil syn kapitalisty mžouraje krátkozrakýma očima. Pak se vysmrkal a sedl si na zem.

„Co si to dovoluujete?“ vřískal svobodník. „Kdo vám to dovolil?“

„Asi ho bolí noha,“ řekl doktor Macháček a hleděl kamsi vzhůru k zamračenému nebi.

„Má ji o dobřejch deset čísel kratší,“ přidal Vata.

„Nikdo není zvědav na vaše úsudky!“ osopil se na ně Halík.

„Vy si moc dovolujete, protože si myslíte, že jste ještě v civilu! Ale já vám ukážu, co je kázeň! Čilpan, vstaňte! Kdybyste to udělal v boji, nechal bych vás zastřelit!“

„Ééé... jujuju... huhuhu,“ udělal slabomyslný vojín a seděl dále.

„Je blbej,“ konstatoval zloděj Ciml. „Jestli vydrží, tak ho povýšej!“

„Vy!“ křikl svobodník. „Vy si gratulujte, že ještě nemáte po přísaze! Za takhle slova bych vám napařil prokurátora! Rok byste seděl, rozumíte? Rok!“

Ciml se usmál, neboť měl za sebou sedm let na Pankráci, a nedomníval se, že už se tam nikdy nevrátí.

„Soudruhu svobodníku,“ ozval se vojín Jasánek, „my všichni jsme narukovali proto, abychom splnili svou nejčestnější povinnost. Chápeme těžkou mezinárodní situaci, jakož i slova soudruha Stalina, který pravil, že mír bude zachován, vezme-li lid věc zachování míru do svých rukou. Avšak myslím, že nepostupujete správně...“

„Držte hubu!“ zařval svobodník. „Kritizujte si svou babičku, vy číslo, a ne velitele! To je rozvracení bojové morálky, človec! V boji bych vás nechal odstřelit. Vám se musím pořádně podívat na zoubek, rozumíte?“

Vtom klesl k zemi vojín Služka. Jeho nohy i ruce se prudce pohybovaly, u úst se mu objevila pěna. Všichni ztuhli, jen vojín Čilpan se rozesmál. Velice se mu to líbilo.

Záchvat vojína Služky zaujal i okolní družstva. Vše přestalo cvičit a seběhlo se kolem klasického případu padoucnice.

„Co je?“ zahřímal poručík Hamáček. „Je tady snad nějaké divadlo? Velitelé družstev budou pokračovat v bojovém výcviku!“

„Nelelkovat!“ křičel svobodník Halík. „Vojín Vata donese nemocného na ošetřovnu, ostatní pozor! A hlásit se!“

„Říkal jste něco?“ zeptal se, velice slušně, nahluchlý inženýr Vampéra. „Já totiž špatně slyším.“

Svobodník Halík vytřeštil oči, zamával rukama a vydal ze sebe zvuk, který se nápadně podobal samomluvě vojína Čilpana.

(2)

„Soudruzi,“ řekl poručík Hamáček, „máme zajisté mnoho krásných písní, které budeme co? Které budeme zpívat! V Národním divadle a na vojně se zpívalo odjakživa. Jenže v Národním se zpívá na jevišti a na vojně za pochodu. V tom je veliký rozdíl. Písnička nám pomáhá překlenout co? Písnička nám pomáhá překlenout strasti, zejména když je to píseň vojenská. Naši skladatelé pro nás složili řadu překrásných písní, například *My letci máme ocelové ptáky*, *Směr Praha* a jiné. Proto je budeme radostně zpívat a běda tomu, kdo se bude ulejšvat! Já to poznám, já mám oči všude!“

Hlásil se vojín Ciml: „Já prosím vůbec nemám hudební sluch,“ oznámil pyšně.

„Tady taky není žádná konzervatoř, Ciml,“ odsekl poručík, „u vojenské písni je hlavní co? U vojenské písni je hlavní disciplína! Zpívat je možno falešně, ale nahlas! Aspoň poznám, že se neulejšvate! Teď se ale budeme učit píseň *Směr Praha*! Je mezi vámi nějaký hudebník?“

„Vojín Štětka umí hrát na harmonium,“ ozval se kdosi.

„Vojín Štětka ke mně!“ zavelel Hamáček. „Jak to, člověče, že hraje na harmonium. Copak to je nějaký nástroj? Co tím vlastně sledujete?“

„Jsem duchovní církve československé,“ pravil Štětka, „takže...“

Hamáček se ušklíbl. „Na harmoniku neumíte?“ zeptal se.

„Neumím, soudruhu poručíku!“

„Na balalajku taky ne?“

„Bohužel, soudruhu poručíku.“

„Jenom jestli to není nějaká sabotáž,“ zavrčel poručík, „a co noty, Štětka? Noty znáte?“

„Znám, soudruhu poručíku!“

„Pochopitelně. Jak byste moh’ hrát na harmonium, kdybyste neznal noty! To jsem vás jen tak zkoušel! A teď dávejte bacha, Štětka: Uměl byste podle not předzpívat vojenskou píseň?“

„Mohl bych to zkusit, soudruhu poručíku!“

„Tak to zkuste! Tady máte noty a budete předzpěvovat ostatním jako při procesí! Tím se vás nechci osobně dotknout!“

„Naše církev procesí nepořádá, soudruhu poručíku!“

„To je škoda, Štětko! Procesí to je to jediný, co se mi na náboženství líbí. Měl byste to, Štětko, zavést!“

„To asi nepůjde, soudruhu poručíku!“

„Dobrá, to je vaše věc. Já tu nejsem od toho, abych vám kecal do teologie. A vy tu nevystupujete jako farář, nýbrž jako co? Nýbrž jako předzpěvák! Tak spusťte!“

Štětka se pozorně zadíval do not. „Tady jsou čtyři křížky, soudruhu poručíku,“ řekl, „to je moc těžká stupnice!“

„To jste farář, když se bojíte křížků?“ podivil se poručík. „Vy k nim máte mít ten nejvřelejší poměr! Jenom se nevymlouvejte a začněte!“

Štětka se nadechl a vyrazil ze sebe několik nejistých tónů.

„Tohle je vojenská píseň, Štětka?“ zděsil se Hamáček. „Poslouchejte, chlape, umíte vy vůbec na to harmonium?“

„Umím, soudruhu poručíku!“

„Já už pomalu ani nevěřím, že jste farář! Jděte na své místo, Štětka, a styďte se! Já potřebuju přece pořádného muzikanta!“

Štětka odešel, ale nikdo jiný se nepřihlásil.

„To je strašný,“ bědoval Hamáček. „Pak se říká, že jsme co? Pak se říká, že jsme národ muzikantů! Vy, Kefalín, neumíte na nic?“

„Akorát na vozembouch, soudruhu poručíku.“

„S tím jděte do prdele, soudruhu!“ vybuchl poručík, „ale pamatujte si, že nade mnou ještě žádnéj sabotér nevyhrál! Já totiž nyní vyhlašuji co? Já nyní vyhlašuji soutěž o nejlepší píseň bojového výcviku. Jste většinou lidé študovaní, a tak dnes v době osobního volna odložíte psaní dopisů a budete se věnovat umění! Píseň může být na známou melodii, třeba Ptáčka jarabáčka nebo jiný význačný pochod! Autor nejlepší písně bude cón? Bude odměněn! Odměněn tím, že ho osobně pochválím před nastoupenou jednotkou! Rozchod!“

Druhý den byla poručíkovi odevzdána dvě literární díla. Autorem prvního byl evangelický farář Jakšík a chválil na nápěv známé písně *Blíž k tobě, Bože můj*, nepomuckou přírodu.

„Máte rozum, člověče?“ zeptal se Hamáček. „Místo, abyste se stal tím, marxistou, tak pobuřujete armádu zelenějma hvozdamá! Dejte si bacha, jóó?!“

Zato druhá píseň uspěla. Složil ji Dušan Jasánek na melodii Kmochovy písně *Kolíne, Kolíne*.

*Soudruzi vojáci,
kapitál se potácí,
jak zří naši armádu,*

BOJOVÝ VÝCVIK

*ihned ztrácí náladu,
na útěk se obrací.
Stojíme na stráži,
kdo se na nás odváží?
Klidně spáti mohou dítka,
na lukách si trhat kvítka
nebo si hrát na pláži.
Reakce zběsilá
jed by ráda zasíla.
Soudruhy však neoklame,
my svůj úkol dobře známe.
Proto s chutí do díla!*

„Dobrý, Jasánek,“ pochválil redaktora poručík, „to bych do vás neřek’! Tím pádem taky vidím, že vám mohu svěřit politické školení mužstva.“

Jasánek se zapýřil. „Děkuji, soudruhu poručíku,“ řekl, „bud’te ujištěn, že se vynasnažím.“

Píseň *Soudruzi vojáci* se však neujala. Vojíní tvrdili, že se nemožnou naučit složitý text a nepomohlo ani, když ho autor předříkával jako při procesí.

Zato se mezi první rotou a záhy mezi celým praporem rozšířil mimosoutěžní text vojína Kefalína na melodii známé Polatovy písně:

*Nedávno jsme opustili Prahu,
ten má srdce, ten zas plíce v tahu.
Ten pocuchán je na duchu,
jiný má zákal nebo záduchu.
Přišli jsme ze škol i ze závodů.
Utvořili jsme útvar marodů.
Když městem jdeme, lidi vidí,
jak mohou chodit i invalidi.
Bojovat budem odhodlaně,
krompáč a lopata – naše zbraně.
Za dva roky zařvem směle:
Ať jdou s vojnou do jetele!*

Dušan Jasánek však tuto píseň nezpíval nikdy. Znechuceně sedal na svém kufru večer co večer a přemítal, jestli by neměl vojína Kefalína označit za rozkladného elementa.

„Není divu,“ říkal si, „že se o nás, inteligentech, tvrdí, že jsme kolísaví. Budu Kefalína pozorovat a vhodně na něho zapůsobím, aby se postavil na správnou stranu barikády!“

